

Sjeldne fugler i Aust-Agder 2010

LRSK-rapport nr. 15

JAN HELGE KJØSTVEDT, ROLF JØRN FJÆRBU & RUNE SKÅLAND

Rapporten presenterer funn av sjeldne fugler som er behandlet av Aust-Agders lokale rapport- og sjeldenhetskomité (LRSK) i 2010. I alt er det godkjent 147 funn av 39 arter. I tillegg presenteres fem observasjoner som ble uteglemt i forrige rapport (sivhøne og avosett), to funn som siden sist er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl (NSKF), samt to eldre NSKF-funn. Triel er godkjent som ny art for fylket, mens ingen nye hekkende arter er kommet til.

Samtlige observasjoner fra 2010 som LRSK har mottatt og behandlet, er kommet inn via digitale rapporteringsskjemaer på nettstedet www.artosobservasjoner.no (heretter forkortet AO). Rapportgrunlaget er således hentet ut fra AO, men bearbeidet en del i ettertid.

LRSK har i 2010 bestått av Rolf Jørn Fjærbu, Leif Gunleifsen, Geir André Homme, Jan Helge Kjøstvedt og Rune Skåland. Komiteen har hatt ett møte siden forrige rapport (Fjærbu m.fl. 2010), hos Rolf Jørn Fjærbu i Grimstad 2. februar 2011. Alle komitémedlemmene var til stede. Fjærbu, Skåland og Kjøstvedt har delt sekretæransvaret. I det følgende presenteres alle observasjoner som ble behandlet på dette møtet. Funn som er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl (NSKF) presenteres også.

Der forekomsten av en art i vårt fylke skal sammenlignes med den innrapporterte forekomsten av arten nasjonalt, bruker vi de siste publiserte oversiktene fra NFKF (Reinsborg 2010) og NSKF (Olsen m.fl. 2010), henholdsvis fra rapporteringsårene 2007 og 2008. Hekkingene av vandrefalk er bare oppgitt med kommunetilhørighet, ikke med eksakt navn på lokaliteten. I denne rapporten har vi som tidligere helt utelatt funn av rapporteringsarter, men vi har fremdeles som mål å utarbeide en samlerapport for alle rapporteringsarter innsendt i årenes løp til LRSK for presentasjon i et framtidig nummer av *Fugler i Aust-Agder*.

Antall observasjoner fra 2010 vitner om at aktiviteten blant fylkets fuglekikkere fremdeles er økende, og dette gjenspeiler seg i økende antall innrapporteringer av sjeldne fugler. I forbindelse med arbeidet med den nye fuglelista (Kjøstvedt 2011) gjeldende fra og med rapportåret 2011, reviderte komiteen lista med arter som krever godkjenning. Således er nå mandarinand, havørn, myrhauk, storjo og fjellerke endret til rapporteringsarter, mens hekkefunn av vandrefalk ikke lenger skal godkjennes (kun rapporteres). Komiteen takker alle som bidro med observasjoner i løpet av 2010.

Tegnforklaring

- G* godkjent med belegg; f. eks. fotografier, video- eller lydopptak, feltskisser og fjær
 G° godkjent uten belegg, men på grunnlag av utførlig beskrivelse
 GH godkjent hekkefunn (atlas C- eller D-kode)
 M hannfugl (masculus)
 F hunnfugl (femina)
 ad. voksen fugl (adultus)
 K kalenderår (Om alder; en fugl er 1K fram til første årsskifte, deretter 2K, 3K o.s.v. En fugl som angis som for eksempel 2K+ er i sitt andre kalenderår *eller eldre*)
 pt på trekk (eks. ptNØ – på trekk retning nordøst)

Systematikk og navnsetting følger NOFs komiteer NFKF og NSKF som igjen forholder seg til anbefalt europeisk standard (se Reinsborg 2010, Olsen m.fl. 2010). Det betyr at andefugler og hønsefugler kommer først, deretter lommer og dykkere. Observasjonene innen en art listes som vanlig opp kommunevis (kommunene ordnet alfabetisk) og kronologisk innen hver kommune, med LRSK sitt saksnummer bak observatørens navn. Der oppdageren er kjent, står denne først av observatørene. Se under LRSK på nettsiden www.agderfugl.net, <http://artsobservasjoner.no/fugler/> eller Kjøstvedt (2011) for gjeldende liste over arter som skal beskrives for godkjenning i fylket, og de som kun skal rapporteres.

Observasjoner godkjent av LRSK Aust-Agder i perioden 1. januar 2010 – 31. desember 2010.

Sædgås *Anser fabalis*

- Arendal G* 1 individ næringssøkende Løddesøl 04.04.2010 (Rune Skåland) (Sak 1/10).
 Grimstad G* 1 individ næringssøkende Vessøyjordene 26.-31.03.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Per Kristensen, Jan Helge Kjøstvedt) (Sak 2/10).

Funn nr. 12-13 av denne arten som i enkelte år kan påtreffes i trekktiden vår eller høst i små antall hos oss.

Tundragås *Anser albifrons*

- Grimstad G* 1 2K rastende Søm-Ruakerkilen naturreservat 16.05.2010 og Sømskilen 21.05.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen, Arvid Johnsen) (Sak 3/10).

Funn nr. 14 i Aust-Agder av en sjelden, men nesten årviss gjest som normalt opptrer i trekktidene om våren og især om høsten. Observasjonene regnes som ett funn av samme fugl.

Mandarinand *Aix galericulata*

- Arendal G* 2 M næringssøkende Langsæ 01.01-07.04 og 09.09.-31.12.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Steinar Sannes, Rune Skåland, Jarl Marius Abrahamsen, Jan H. Kjøstvedt, Inger Berggren m.fl.) (Sak 4/10).

- Grimstad G° 1 2K+ hann varslende/engstelig Inntjore 02.05.2010 (Bjørn Olav Tveit) (Sak 5/10).
- Lillesand G* 1 M næringssøkende Lillesand havn 28.03.2010 (Arne Myrland, Per Kristensen) (Sak 6/10).

De to hannene i Langsævannet er overvintrende gjengangere, mens de to øvrige funnene er relativt normale for årstiden og kan dreie seg om samme individ. Atferden til Inntjorefuglen var spesiell, men ytterligere hekkeindikasjoner fra lokaliteten foreligger ikke. Fra og med 2011 er mandarinand tatt ut av listen over arter som skal godkjennes av LRSK Aust-Agder.

Stjertand *Anas acuta*

- Grimstad G* 1 hunnfarget næringssøkende Temse 08.-14.09.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Sven Andersen, Per Kristensen, Arvid Johnsen). (Sak 7/10).
- G* 2 hunnfargede individer Temse 13.09.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Arvid Johnsen) (Sak 8/10).
- G° 1 individ overflygende Reddalsvannet, Reddal, 05.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Arild Pfaff) (Sak 9/10).

Funn nr. 14-16, og med andre ord et usedvanlig bra år for stjertand i Aust-Agder. Høst- og vinterfunn er vanligst hos oss.

Taffeland *Aythya ferina*

- Grimstad G° 1 M næringssøkende Reddal 12.09.2010 (Per Kristensen) (Sak 10/10).
- G* 1 ad. M næringssøkende Temse, 13.-14.09.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Arvid Johnsen) (Sak 11/10).

Funn nr. 24-25 i Aust-Agder. To normale funn av arten med hensyn på årstid og lokaliteter. Det kan dreie seg om den samme fuglen.

Lappfiskand *Mergellus albellus*

- Arendal G° Par næringssøkende Holmesund 26.01.2010 (Erik Hult) (Sak 12/10).
- G* Par næringssøkende Barbu/Galtesund/Sandvik 10.-19.02.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Per Kristensen, Tore Gryting Andersen, Tom A. Johannessen) (Sak 13/10).
- Grimstad G° 1 F næringssøkende Sømsholen 05.03.2010 (Arvid Johnsen) (Sak 14/10).
- G* Par rastende Reddalsvannet, Reddal, 07.04.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 15/10).
- Lillesand G* 1 F rastende Vålane v/Høvåg skole 03.-04.04.2010 (Jan Helge Kjøstvedt, Jannicke Kjøstvedt, Jan Michaelsen) (Sak 16/10).

Bilde fra Sandvik/Galtesund Tom A. Johannessen.

Funn nr. 27-31 i Aust-Agder hvorav i alle fall de to første må regnes som overvintrende fugler. Kanskje dreier det seg også om det samme paret? Et over gjennomsnittlig godt år for arten.

Vaktel *Coturnix coturnix*

- Arendal G° 1 individ sang/spill Saulekilen 08.-20.05.2010 (Arvid Johnsen, Per Kristensen, Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland) (Sak 17/10).
G° 1 individ sang/spill Løddesøl 15.07-06.08.2010 (Inger Berggren, Per Kristensen, Arild Pfaff) (Sak 18/10).

Vaktel registreres nesten årlig i fylket, og den er nok noe underrapportert på grunn av sitt skjulte levevis og sin nattlige sangaktivitet. Observasjoner av vaktel er kjent fra begge lokalitetene også tidligere år.

Islom *Gavia immer*

- Grimstad G* 1 1K næringssøkende Vikkilen 27.11.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 19/10).

Funn nr. 14 i fylket av en regelmessig, men sparsomt forekommende art i vinterhalvåret. De siste vartrekkerne kan sees så seint som i mai.

Gulnebbblom *Gavia adamsii*

- Arendal G° 1 individ pt NØ Brekkestranda, Brekka, Tromøy 25.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 20/10).

Etter over 100 år kom endelig det andre godkjente funnet av gulnebbblom i Aust-Agder! I Vest-Agder ble 24 individer sett i 2007, de fleste om høsten (Reinsborg 2010), så det burde være mulig for oss å finne den oftere. Men merk at Telemark hadde ingen funn samme året. Første funn i Aust-Agder var et individ skutt en gang i perioden 1860-1893 (Haftorn 1971). Reinsborg (2010) nevner også et funn fra Aust-Agder i 2007, men det har vi ikke fått innrapportert.

Toppdykker *Podiceps cristatus*

- Arendal G° 1 individ pt NØ Såda, Hove 30.04.2010 (Arvid Johnsen, Rune Skåland) (Sak 21/10).
Grimstad G* 1 individ næringssøkende Sømskilen 30.04.2010 (Per Kristensen, Arvid Johnsen) (Sak 22/10).
Risør G° 1 individ rastende Sildodden 07.11.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 23/10).

Funn nr. 15-17 i fylket til normal tid på året. Toppdykkeren er nesten en årviss gjest, men normalt kun ved saltvannslokaliteter i trekktida.

Bilde?

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

- Arendal G° 1 individ pt NØ Såda, Hove 15.10.2010 (Arvid Johnsen) (Sak 24/10).
G° 1 1K pt NØ Såda, Hove 15.10.2010 (Arvid Johnsen) (Sak 25/10).
G° 1 individ Sandøya 14.11.2010 (Erik Hult) (Sak 26/10).

Funn nr. 24-26 av en vinter- og trekkgjest som det sees flere av nå som observasjonsaktiviteten har økt.

Horndykker *Podiceps auritus*

- Arendal G* 2 individer næringssøkende Hoveodden, Hove 20.01.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 27/10).
G° 1 individ næringssøkende Bjellandsstrand, Bjelland 24.04.2010 (Inger Berggren, Ulf Michaelsen) (Sak 28/10).
G° 1 individ ptNØ Såda, Hove 15.10.2010 (Arvid Johnsen) (Sak 29/10).

I Aust-Agder observeres horndykkeren vanligvis i vinterhalvåret. Noen individer overvintret trolig hvis ikke skjærgården fryser helt til. De siste årene har en økende andel av funnene blitt gjort i april. Dette dreier seg trolig om fugler på trekk.

Havlire *Puffinus puffinus*

- Arendal G° 5 individer ptSV Såda, Hove 16.07.2010 (Rune Skåland, Arvid Johnsen) (Sak 30/10).
G° 1 individ ptSV Såda, Hove 16.07.2010 (Arvid Johnsen, Rune Skåland) (Sak 31/10).
G° 3 individer ptSV Såda, Hove 17.07.2010 (Rune Skåland) (Sak 32/10).
Grimstad G° 1 individ ptSV Hasseltangen 13.07.2010 (Arvid Johnsen) (Sak 33/10).
Risør G* 143 individer ptSV Sildodden 16.07.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 34/10).

Etter mange år uten havlireobservasjoner ble 2010 et eksepsjonelt godt år for arten i Aust-Agder, trolig på grunn av svært gunstige vindretninger til rett tid på året. Dette ledet fuglene inn i Skagerrakbassenget og helt opp mot Oslofjorden. Funnet fra Risør utgjør et av de høyeste antall havlirer registrert på én dag i Norge noen gang. De ble observert mellom kl. 05.00 og 10.00. Mange kom enkeltvis, men de største flokkene var på 10 og 12 individer. Forrige funn i fylket stammer fra Tromøys ytterside 12.06.2000 (Lislevand 2001). Dette var for øvrig funn nr. 4-8 i fylket.

Bilde?

Havørn *Haliaeetus albicilla*

- Arendal G° 1 individ næringssøkende Holmesundsbrota 28.02.2010 (Erik Hult) (Sak 35/10).
G* 1 4K+ overflygende Engene 09.12.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 36/10).
G° 1 2K+ næringssøkende Holmesund, Arendal kommune 20.12.2010 (Erik Hult) (Sak 37/10).
G° 1 individ Holmesund 26.12.2010 (Erik Hult) (Sak 38/10).
G° 1 individ Bjellandsstrand, Bjelland 30.12.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 39/10).
G* 1 ad. overflygende Spornes 30.12.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 40/10).
G° 1 2K overflygende Barbu 30.12.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 41/10).
Grimstad G° 1 individ overflygende Hasseltangen 07.02.2010 (Per Kristensen) (Sak 42/10).

	G°	1 individ overflygende Natvig, Nedenes 17.02.2010 (Per Kristensen) Sak 43/10).
	G°	1 2K næringssøkende Sømsholen 06.03.2010 (Arvid Johnsen, Rune Skåland) (Sak 44/10).
	G*	1 individ pt SV Reddal 24.04.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 45/10).
	G*	1 1K+ pt NØ Toraldåsen 27.11.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 46/10).
	G°	1 individ Hasseltangen 04.12.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 47/10).
Lillesand	G°	1 2K pt NØ Ramsøya 14.03.2010 (Jan Helge Kjølsvold) (Sak 48/10).
Risør	G°	1 ad. overflygende Sildodden 17.10.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 49/10).
	G°	1 ad. pt SØ Øyknuten, Barmen 06.11.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 50/10).
Tvedestrand	G°	1 individ pt NØ Sandskjæra 13.11.2010 (Erik Hult) (Sak 51/10).

Antall havørnobservasjoner i vinterhalvåret i fylket har vært økende de siste årene, og 2010 bekreftet tendensen med hele 17 godkjente funn, samtlige fra kystkommunene. Ytterligere fire observasjoner er fotodokumentert i www.Ao.no, men ikke rapportert inn. Hekkeindikasjoner foreligger imidlertid heller ikke i 2010. Fra og med 2011 er havørn fjernet som godkjenningstype i fylket og overført til rapporteringslista.

Sivhauk *Circus aeruginosus*

Gjerstad	G*	1 3K+ M pt SV Bjørnstad 22.05.2010 (Arne Elvestad) (Sak 52/10).
Grimstad	G*	1 individ næringssøkende Reddal 23.-26.05.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen) (Sak 53/10).

Et nokså normalt år for sivhauk i fylket. Tendensen er at funn om våren blir vanligere, men heller ikke i 2010 var det sterke indikasjoner på hekking.

Myrhauk *Circus cyaneus*

Arendal	G*	3 hunnfarget næringssøkende Løddesøl 19.09.2010 (Per Kristensen) (Sak 54/10).
	G*	1 individ næringssøkende Løddesøl 24.-26.09.2010 (Per Kristensen, Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 55/10).
	G*	1 F næringssøkende Løddesøl 09.10.2010 (Per Kristensen) (Sak 56/10).
	G*	1 individ næringssøkende Løddesøl 10.10.2010 (Per Kristensen) (Sak 57/10).
Grimstad	G*	1 hunnfarget næringssøkende Reddal 12.09.2010 (Per Kristensen) (Sak 58/10).
	G*	2 individer Reddal 16.-17.09 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen) (Sak 59/10).
Lillesand	G°	1 hunnfarget trekkforsøk Ulvøysund 10.10.2010 (Per Kristensen) (Sak 60/10).
Bilde?		

Løddesøl befester seg som fylkets beste lokalitet for myrhauk på høsttrekket. Økt observasjonsaktivitet har gitt flere funn. Fra og med 2011 skal funn av myrhauk i Aust-Agder kun rapporteres og ikke lenger beskrives for godkjenning.

Lerkefalk *Falco subbuteo*

Froland	G°	1 individ overflygende Bøylestadvann 22.08.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 61/10).
Grimstad	G°	1 individ pt N Myråsen 17.05.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 62/10).
Risør	G°	1 individ rastende Bjønndalsknatten, Barmen 22.05.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 63/10).
	G°	1 stasjonært individ Barmen 19.06.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 64/10).
	G°	1 individ varslende Barmen 08.08.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 65/10).
	G°	1 ad. overflygende Sildodden 22.08.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 66/10).

Et bra knippe observasjoner av en art som har utvidet sitt utbredelsesområde i Norge vestover de siste tiårene, og som nok har vært noe oversett hos oss. Lerkefalken ble for noen få år siden konstatert hekkende i Telemark (Solvang & Kjellemyr 2007) etter flere år med hekkeindikasjoner, og også i Vest-Agder er det indikasjoner på hekking (Bengtson m.fl. 2009). Den kan nå som helst dukke opp som hekkefugl også hos oss hvis den da ikke allerede hekker.

Jaktfalk *Falco rusticolus*

Bykle	G°	1 individ overflygende Nystølmarki 17.09.2010 (Per Kristensen) (Sak 67/10).
Risør	G°	1 individ overflygende Bjønndalsknatten, Barmen 17.10.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 68/10).
Åmli	G°	1 ad. overflygende Hillestad 06.11.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 69/10).

Under halvparten av observasjonene av jaktfalk på www.ao.no fra 2010 er ikke beskrevet og sendt LRSK, så arten er noe underrapportert her, men ingen hekkefunn er meldt inn dette rapportåret.

Vandrefalk *Falco peregrinus*

Arendal 1	GH	Konstatert hekking i 2010 (ST, JEG, LG) (Sak 70/10)
Birkenes 1	GH	Konstatert hekking i 2010 (JAH, ST, JEG, LG) (Sak 71/10).
Bygland 1	GH	Konstatert hekking i 2010 (Sak 72/10).
Bygland 2	GH	Konstatert hekking i 2010 (Sak 73/10).
Bygland 3	GH	Konstatert hekking i 2010 (Sak 74/10).
Bygland 4	GH	Konstatert hekking i 2010. (Sak 75/10).
Evje og Hornnes 1	GH	Konstatert hekking i 2010 (Sak 76/10).
Grimstad 1	GH	Konstatert hekking i 2010 (ST, LG) (Sak 77/10).
Grimstad 2	GH	Konstatert hekking i 2010 (ST, LG) (Sak 78/10).
Lillesand 2	GH	Konstatert hekking i 2010 (Tom A. Johannessen) (Sak 79/10).
Risør 1	GH	Konstatert hekking i 2010 (ST, JEG, LG) (Sak 80/10).
Tvedestrand 1	GH	Konstatert hekking i 2010 (ST, JEG, LG) (Sak 81/10)

Hekkelokalitetene er nummerert innen hver kommune. Med konstatert hekking menes at man vet at egg er lagt på den aktuelle lokaliteten, og at unger er kommet på vingene. I tillegg vet man at det var etablert par på fire lokaliteter til i fylket i 2010 (Tvedestrand 2, Valle 2, Åmli 1 og Åmli 2) uten at man har kunnet slå fast hekkeforløpet. Observatører er Leif Gunleifsen (LG), Jan E. Gunnarsen (JEG), Steinar Terjesen (ST), Jarle Aas-Hansen (JAH) og Svein Haakonseth (SH) der annet ikke er oppgitt. Fra og med 2011 skal ikke lenger hekkefunn av vandrefalk i Aust-Agder beskrives for godkjenning, men bare rapporteres.

Sivhøne *Gallinula chloropus*

- Arendal GH° 2 ad. og 1 dununge Skottjern, Tromøy 12.08.1994 (Tore Gryting Andersen) (Sak 79/09).
- GH° 2 ad. bygde på reir. I tillegg 4 dununger 19.07.1996 (Tore Gryting Andersen) (Sak 80/09).
- GH° 1 ad. og 1 dununge Skottjern, Tromøy 28.06.2009 (Tore Gryting Andersen) (Sak 81/09).
- GH° 1 ad. og 2 dununger Staubøtjenna 30.07.2009 (Carsten Lome) (Sak 82/09).
- GH° 1 ad. og 2 dununger Staubøtjenna 13.06.2010 (Carsten Lome) (Sak 142/10).

Et knippe observasjoner, noen av dem av eldre årgang, som viser at sivhøna hekker spredt langs kysten i Aust-Agder med et tyngdepunkt i Arendal kommune. Den er trolig en årviss hekkefugl, men kun på et fåtall egnede lokaliteter. Bengtson m.fl. (2009) antyder rundt 10 hekkende par årlig.

Avosett *Recurvirostra avosetta*

- Lillesand G° 1 individ overflygende Ramsøya 04.06.1992 (Håkon A. Helleseng) (Sak 83/09).

Et relativt gammelt funn av en art som opptrer sjeldnere hos oss enn i nabofylkene, sannsynligvis fordi vi har få egnede lokaliteter. Totalt har vi nå fem funn i fylket. Det første er rapportert fra Hove på Tromøy i Arendal i en toukersperiode sommeren 1947, mens den siste er fra Hesnesøy i Grimstad 29.09.1985 (Anonym 1986). De to øvrige er fra Temse i Grimstad 08.05.1983 (Anonym 1983) og Tromlingene i Arendal 10.05.1976 (Anonym 1976).

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus*

- Grimstad G° 1 individ næringssøkende Reddal 07.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 82/10).

En art som nok opptrer årviss hos oss, i alle fall på høsttrekket. Det foreligger imidlertid relativt få funn av arten siden den nok har vært noe oversett på grunn av sitt anonyme levesett. Observasjonen er fra normal trekketid for arten og fra en etter hvert kjent lokalitet.

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

Bykle G° 2 individer sang/spill Hovden 13.06.2010 (Svein Almedal) (Sak 83/10).

Også i 2010 er det meldt om aktivitet på den eneste kjente spillplassen sør for Hardangervidda.

Sotsnipe *Tringa erythropus*

Risør G° 1 individ pt SV Sildodden 07.08.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 84/10).

Et funn i normal trekketid for arten.

Tyvjo *Stercorarius parasiticus*

Arendal G* Mørkfaset individ pt SV Såda, Hove 09.07.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Arvid Johnsen) (Sak 85/10).
G° 1 individ pt SV Såda, Hove 31.07.2010 (Per Kristensen) (Sak 86/10).
G° Mørkfaset individ pt SV Såda, Hove 02.08.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 87/10).
G° 1 individ pt SV Såda, Hove 04.08.2010 (Inger Berggren, Per Kristensen) (Sak 88/10).
G° Mørkfaset individ pt NØ Såda, Hove 07.10 2010 (Per Kristensen) (Sak 89/10).
Lillesand G° 1 individ næringssøkende Ulvøysund 12.09.2010 (Håkon Arne Helleseeng) (Sak 90/10).
Risør G° 1 individ pt NV Sildodden 16.07.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 91/10).
G° 2 individer pt SV Sildodden 16.07.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 92/10).
G° 1 individ pt SV Sildodden 07.08.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 93/10).
G° 1 individ pt SV Sildodden 22.08.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 94/10).

Et bemerkelsesverdig godt år for trekkende tyvjo i Aust-Agder som nok har sammenheng med økt observasjonsaktivitet. Arten ser ut til å ha utgått som hekkfugl i Aust-Agder og i Vest-Agder ser det ut til å gå samme vei: En reduksjon fra ca. 15 par rundt 1980 til 2-3 par i 2008 (Bengtson m.fl. 2009).

Storjo *Stercorarius skua*

Arendal G° 1 individ pt SV Såda, Hove 17.07.2010 (Rune Skåland) (Sak 95/10).
G* 3 individer pt SV Såda, Hove 19.07.2010 (Rune Skåland, Arvid Johnsen) (Sak 96/10).
G° 2 individer pt SV Såda, Hove 31.07.2010 (Per Kristensen) (Sak 97/10).
G° 1 individ pt SV Såda, Hove 04.08.2010 (Inger Berggren, Per Kristensen) (Sak 98/10).
G* 1 1K pt SV Bjellandstrand, Bjelland 04.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland) (Sak 99/10).

Grimstad	G*	1 individ pt SV Kalvehageneset 20.07.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 100/10).
	G*	3 individer pt SV Kalvehageneset 20.07.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 101/10).
	G°	1 individ pt SV Kalvehageneset 01.08.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 102/10).
	G*	1 1K ptSV Bjellandstrand, Tromøy 04.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland) (Sak 103/10).
Risør	G°	1 individ pt SV Sildodden 13.07.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 104/10).
	G°	2 individer pt SV Sildodden, Risør kommune 16.07.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 105/10).
	G°	3 individer pt SV Sildodden 19.07.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 106/10).
	G°	1 individ pt SV Sildodden 07.08.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 107/10).

Jo mer man ser etter denne arten sommer og høst, desto flere observasjoner kommer inn. Storjo er fra og med 2011 tatt ut av listen over godkjenningsarter i Aust-Agder og skal nå bare rapporteres.

Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*

Arendal	G°	3 individer overflygende Fabakkheia 02.10.2010 (Inger Berggren, Ulf Michaelsen) (Sak 108/10).
	G*	15 individer næringssøkende Bjellandstrand, Tromøy 04.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland) (Sak 109/10).
	G°	1 2K næringssøkende Hovekilen 04.10.2010 (Inger Berggren) (Sak 110/10).
	G°	2 individer næringssøkende Bjellandstrand, Tromøy 05.10.2010 (Per Kristensen) (Sak 111/10).
	G*	2 individer næringssøkende Spornes, Tromøy 05.10.2010 (Per Kristensen) (Sak 112/10).
	G°	7 individer næringssøkende Såda, Hove, Tromøy 07.10.2010 (Per Kristensen) (Sak 113/10).
	G°	1 1K næringssøkende Barbu 09.10.2010 (Carsten Lome) (Sak 114/10).
	G°	1 ad. næringssøkende Barbu 18.11.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 115/10).
Grimstad	G*	2 ad. rastende Temse 04.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Arvid Johnsen) (Sak 116/10).
	G°	1 ad. næringssøkende Grimstad havn 05.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Arild Pfaff) (Sak 117/10).
	G°	1 1K og 2 ad. næringssøkende Groos 05.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Arild Pfaff) (Sak 118/10).

Bilder?

En invasjonspregget opptreden av en relativt sjelden, men trolig noe oversett fugl hos oss. Kun syv funn foreligger fra før, det siste i Lillesand i november 2009 (Fjærbu m. fl. 2010). Særlig i

trekktidene bør dvergmåka kunne påtreffes årlig langs kysten. Spesielle vindforhold gjorde trolig sitt til at så mange fugler besøkte Aust-Agder disse oktoberdagene.

Grønlandsmåke *Larus glaucooides*

Arendal G* 1 1K rastende Barbu 03.-06.11.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen) (Sak 119/10).

Funn nr. 7 av en nokså sjelden vintergjest i fylket. Alle observasjoner dreier seg om unge fugler i sin 1. vinter (1K/2K-fugler). Barbu er favoritten blant lokalitetene langs kysten, men det er også her at det blir lett mest etter arten. Forrige observasjon var fra Grimstad havn 30.11.2008 (Fjærbu & Kjøstvedt 2009).

Isfugl *Alcedo atthis*

Grimstad G° 1 individ rastende Inntjore 02.05.2010 (Bjørn Olav Tveit) (Sak 120/10).

Forekomsten av isfugl i Aust-Agder går litt i bølger og avhenger trolig en del av at enkeltindivider velger å forsøke overvintring i våre strøk. Dette vårfunnet skiller seg ut og dreier seg trolig om en fugl på trekk. De forrige isfuglobservasjonene må vi tilbake til 2007 for å finne. Reinsborg (2010) melder om 15 funn i Norge i 2007 (kun fra Sør- og Østlandet), men ingen hekkefunn. Tre funn fra Aust-Agder er medregnet her.

Trelerke *Lullula arborea*

Grimstad G* 1 individ næringssøkende Vessøyjordene 30.03.2010 (Arvid Johnsen, Rune Skåland) (Sak 121/10).
G* 1 individ næringssøkende Esketveit 30.03.2010 (Arvid Johnsen, Rune Skåland) (Sak 122/10).
G° 3 individer Vessøyjordene 22.-24.09.2010 (Arvid Johnsen, Rolf Jørn Fjærbu, Svein Bossum) (Sak 123/10).
Froland G* 1 individ sang/spill Mykland 22.05-02.07.2010 (Per Kristensen, Lars Breistøl, Osmund Breistøl, Øyvind Nyvold Larsen, Inger Berggren m.fl.) (Sak 124/10).

Et normalt antall observasjoner fra normale trekktider for arten. I tillegg var det altså minst én, men trolig to syngende individer i brannfeltet i Mykland. De ble observert på to ulike steder med kort mellomrom.

Fjellerke *Eremophila alpestris*

Grimstad G* 3 individer næringssøkende Vessøyjordene 01.-04.04.2010 (Arvid Johnsen, Rolf Jørn Fjærbu, Geir André Homme, Rune Skåland) (Sak 125/10).

En observasjon fra artens normale trekktid. Fjellerkefunn skal heretter ikke beskrives for godkjenning, bare rapporteres. Hekkefunn skal imidlertid godkjennes fremdeles da det kun foreligger ett hekkefunn i fylket, fra Valle Vesthei 24.06.1999 (Bengtson & Johnsen 2000).

Lappiplerke *Anthus cervinus*

Grimstad G° 1 individ lokkelyd og øvrige lyder Vessøyjordene 30.08.2010 (Arvid Johnsen) (Sak 126/10).

Ny art for Aust-Agder! Fuglen ble bestemt på lyd i det som regnes for normal trekketid og på en typisk trekklokalitet for arten. Lappiplerka er relativt sjelden på høsttrekket på Sør- og Østlandet, men har nok likevel vært noe oversett hos oss. Reinsborg (2010) melder om seks høsttrekkende individer i Vest-Agder og fire i Telemark i 2007. Dette var et dårlig år med kun 25 høstfunn og ett vårfunn i Sør-Norge der artens forekomst skal rapporteres.

Svartryggerle *Motacilla alba yarrellii*

Arendal G* 1 individ næringssøkende Bjellandsstrand, Bjelland 20.03.2010 (Per Kristensen) (Sak 127/10).

G* 1 individ næringssøkende Bjellandsstrand, Bjelland 31.03.10 (Rune Skåland) (Sak 128/10).

Grimstad G* 1 hann næringssøkende Vessøyjordene 26.03.2010 (Rune Skåland, Arvid Johnsen) (Sak 129/10).

G° 1 individ næringssøkende Reddal 27.03.2010 (Rune Skåland) (Sak 130/10).

G* 1 individ rastende Hasseltangen 31.03.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Arild Pfaff, Lill Ospevoll) (Sak 131/10).

Svartryggerler observeres nesten årlig i fylket. Som regel dreier det seg om flere individer, og selv om vårfunn er vanligst så skiller 2010 seg ut med uvanlig mange funn på denne årstida. Økt observasjonsaktivitet kan være årsaken.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*

Arendal G* 1 hunnfarget individ Brekkestranda, Brekka, Tromøy 23.-31.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Per Kristensen, Tore Gryting Andersen, Arne Flor, Arvid Johnsen) (Sak 132/10).

G* 1 individ Bjellandsstrand, Tromøy 05.-06.11.2010 (Per Kristensen) (Sak 133/10).

G* 1 hunnfarget individ næringssøkende Spornes 23.11.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Klaus Maløya Torland, Gunnar Gundersen) (Sak 134/10).

Lillesand G° 1 hunnfarget individ rastende Kjøstvedt i Høvåg 28.03.2010 (Jan Helge Kjøstvedt) (Sak 135/10).

Funn nr. 27-29 i fylket av en art som observeres nesten årvisst. Som vanlig dreier det seg om funn fra trekketida vår og høst. Det begynner å bli en stund siden forrige hekkefunn.

Svartstrupe *Saxicola torquatus*

Gjerstad G° 1 hann stasjonær Bjørnstad 15.05.2010 (Arne Elvestad) (Sak 136/10).

Grimstad G* 2 individer næringssøkende Temse 11.-12.10.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Arvid Johnsen) (Sak 137/10).

Bilde?

Funn nr. 10-11 av svartstrupe som hos oss normalt opptrer i en svært begrenset periode tidlig om våren. Disse to funnene avviker imidlertid fra normalen. Reinsborg (2010) melder om 84 individer i Norge og betegner dette som et godt år. De fleste observasjoner, inkludert flere hekkinger, gjøres årlig langs kysten fra Vest-Agder til Møre og Romsdal.

Gresshoppesanger *Locustella naevia*

Arendal	G°	1 individ sang/spill Saulekilen 13.-22.05.2010 (Arvid Johnsen, Steinar Sannes, Heidi Lillehammer, Per Kristensen) (Sak 138/10).
	G°	1 individ sang/spill Våje i A. Moland 24.05.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 139/10).
Grimstad	G°	2 individer sang/spill Reddalsvannet, Reddal 28.05.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 140/10).
	G°	1 individ sang/spill Reddal 29.05-03.06.2010 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 141/10).

Et usedvanlig høyt antall gresshoppesangere til Aust-Agder å være. Arten ser ut til å være inne i en bra periode etter mange magre år. Området mellom Arendal og Grimstad kommuner peker seg som vanlig ut med flest observasjoner, men i 2010 fikk vi også et funn øst for Arendal by.

Hauksanger *Sylvia nisoria*

Arendal	G*	1 1K næringsøkende Brekkestranda, Brekka, Tromøy 20.-25.11.2010 (Per Kristensen, Tore G. Andersen, Klaus M. Torland, Tom A. Johannessen, Rolf Jørn Fjærbu, Thomas Bentsen, Gunnar Gundersen) (Sak 142/10).
---------	----	--

Dette er kun det tredje godkjente funnet av hauksanger i Aust-Agder. Arten er nok noe oversett, i alle fall på høsttrekket, for vi må faktisk helt tilbake til 18.08.1988 ved Bjellandsstrand på Tromøy for å finne forrige observasjon (Olsen 1988b). Fylkets første funn stammer fra Herøya i Grimstad 7. juni året før (Olsen 1988a). Reinsborg (2010) melder om 39 funn i Norge i 2007, de fleste trekkende ungfugler om høsten. Dette betegnes som et svakt år. Våre nabofylker Vest-Agder og Telemark hadde henholdsvis fire og ett funn. Siste høstfunn i 2007 ble gjort 20. oktober, så Tromøyfuglen i 2010 var en ekstremt sein etternøler som kanskje endte sine dager der ute i kulda.

Svartkråke *Corvus corone*

Grimstad	G*	1 individ næringsøkende Reddal 09.05.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Rune Skåland, Arvid Johnsen, Tom Lennart Larsen) (Sak 143/10).
	G*	1 individ stasjonær Temse 28.07-17.09.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristian Slagsvold, Anders Hangård, Rune Skåland, Per Kristensen, Arvid Johnsen, Tore Gryting Andersen) (Sak 144/10).
Lillesand	G°	1 individ Knudremyr fyllplass 23.02.2010 (Klaus Maløya Torland, Finn Jørgensen, Morten Helberg) (Sak 145/10).

Et bra år for svartkråke i Aust-Agder. Vi må faktisk helt tilbake til 2004 for å finne de to forrige funnene, så arten kan ikke sies å opptre vanlig hos oss. Noe oversett er den nok imidlertid. Især må man forvente regelmessig tilhold av fugler nær søppelfyllinger slik som fuglen i Lillesand nevnt over.

Konglebit *Pinicola enucleator*

Risør G° 3 individer ptS Øyknuten, Barmen 06.11.2010 (Fred William Christoffersen) (Sak 146/10).

Åmli G° 4 individer næringsøkende Eikåsen 21.11.2010 (Per Kristensen) (Sak 147/10).

Et par observasjoner av en art som sees år om annet i Aust-Agder. Forrige funn var fra 2006. I år med god produksjon av frø på bartrær og rognebær kan den opptre invasjonsartet og da blir den nok noe oversett hos oss.

Observasjoner godkjent av NSKF

Rustand *Tadorna ferruginea*

Arendal G° 1 2K+ hunn rastende Tromlingene 28.04.1991 (Dagfinn Dahl, Øystein Eriksen, Bård Olav Eikeland m.fl.).

Det første og hittil eneste funnet av rustand i Aust-Agder (Bosy & Clarke 1993). Observasjonen er gammel, men ikke tidligere publisert av LRSK. Arten regnes som rømt fangenskapsfugl i vår del av verden, og funnet plasseres derfor på E-lista.

Silkehegre *Egretta garzetta*

Grimstad G° 1 2K+ Hessnesøy 10.05.2000 (Erik Hult).

Det første godkjente funnet av silkehegre i Aust-Agder (Mjøs & Solbakken 2001) som av en eller annen grunn ikke er publisert av LRSK tidligere (se Kjøstvedt 2010). Siden den gang er ytterligere fire observasjoner av silkehegre godkjent i fylket.

Stork *Ciconia ciconia*

Lillesand G* 1 ad. rastende Knudremyr søppelfylling 11.-14.03.2010 (Rune Skåland, Arne Myrland, Gunnar Gundersen, Hege Ødegård, Jan H. Kjøstvedt, Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen m. fl.).

Det foreligger sterke mistanker om at det var storken "Sture" som også avla vårt fylke et besøk (Kjøstvedt 2010). Se ellers Fjærbu & Kjøstvedt (2008) for en oppsummering av storkens forekomst i Aust-Agder.

Triel *Burhinus oedicnemus*

Grimstad G* 1 individ rastende Prestegårdsjordene, Landvik 19.05.2010 (Rolf Jørn Fjærbu, Inger Berggren, Geir André Homme, Tom Anders Johannessen, Arvid Johnsen, Per Kristensen, Rune Skåland, Tom Lennart Larsen).

Dette var en etterlengtet art for fylket, og som kanskje også dukket opp i den mest forventede kommunen. Jordbrukslandskapet i Grimstad passer artens krav til leveområde nokså bra, men likevel så fuglen ut til å ha forduftet dagen etter. I perioden 1975-2008 er funn av 17 individer godkjent i Norge, så triel er altså ingen årvisst gjest (Olsen m. fl. 2010). Se ellers omtale av funnet i forrige nummer av *Fugler i Aust-Agder* (Fjærbu 2011).

Litteratur

- Anonym. 1976. Observasjoner (fra LRSK). *Larus marinus* **5**: 24-25.
- Anonym. 1983. Nytt fra LRSK. *Larus marinus* **12**: 78-79.
- Anonym. 1986. Nytt fra LRSK. *Larus marinus* **15**: 92-93.
- Bengtson, R. & Johnsen, A. Norges sørligste og Aust-Agders første sikre hekkefunn av fjellerke. *Larus marinus* **29**: 112-120.
- Bengtson, R., Arvid, J., Selås, K.O. & Steel, C. 2009. Hekkefuglatlas for Aust-Agder 1995-2004. *Fugler i Aust-Agder Supplement nr. 1 2009*. NOF. avd. Aust-Agder, Arendal. 485 s.
- Bosy, R. G. & Clarke, A. W. 1993. Sjeldne fugler i Norge 1991. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Vår Fuglefauna* **16** (4): 205-225.
- Fjærbu, R.J. 2011. Triel i Grimstad. *Fugler i Aust-Agder* **40**: 42-43.
- Fjærbu, R.J. & Kjøstvedt, J.H. 2008. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 12. *Fugler i Aust-Agder* **37**: 4-16.
- Fjærbu, R.J. & Kjøstvedt, J.H. 2009. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 13. *Fugler i Aust-Agder* **38**: 48-60.
- Fjærbu, R.J., Skåland, R. & Kjøstvedt, J.H. 2010. Sjeldne fugler i Aust-Agder 2009. LRSK-rapport nr. 14. *Fugler i Aust-Agder* **39**: 56-69.
- Haftorn, S. 1971. *Norges fugler*. Universitetsforlaget, Oslo. 862 s.
- Kjøstvedt, J.H. 2010. Stork på ville veier. *Fugler i Aust-Agder* **39**: 26-27.
- Kjøstvedt, J.H. 2011. Fugleliste for Aust-Agder 2011. *Fugler i Aust-Agder* **40**: 8-23.
- Lislevand, T. 2001. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 7. *Larus marinus* **30**: 34-49.
- Mjøs, A.T. & Solbakken, K. Aa. 2001. Sjeldne fugler i Norge i 1999 og 2000. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Ornis Norvegica* **24**: 3-59.
- Olsen, K.M. 1988a. Nytt fra LRSK. *Larus marinus* **17**: 15.
- Olsen, K.M. 1988b. Nytt fra LRSK. *Larus marinus* **17**: 76.
- Olsen, T.A., Bunes, V., Egeland, Ø, Gullberg, A., Mjølensnes, K.R. & Tveit, B.O. 2010. Sjeldne fugler i Norge i 2008. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Ornis Norvegica* **33**: 4-48.
- Reinsborg, T. 2010. Fugler i Norge i 2007. *Ornis Norvegica* **33**: 68-109.
- Solvang, R. & Kjellemyr, B. 2007. Fuglerapport for Telemark 2003-2005. *Fugler i Telemark* **36**: 11-36.